

**EL PRESENT LLIBRET
S'HA PRESENTAT A LA CONVOCATÒRIA
DELS PREMIS DE LA GENERALITAT VALENCIANA
PER A LA PROMOCIÓ DE L'ÚS DEL VALENCIÀ.**

**LA COMISSIÓ DE LA FALLA
JOSEP ANTONI, PURÍSSIMA I MAJOR
CONVIDA A TOTS ELS VEÏNS I VEÏNES DE L'ELIANA A
PARTICIPAR EN LES NOSTRES FESTES FALLERES**

US ESPEREM!

Salutació de l'alcalde

Tornen les Falles anunciant la primavera, motivant a l'alegria a tots els que hi participen, i renovant les il·lusions diàries.

Les diferents falles de la nostra ciutat, a través de les comissions falleres i dels casals treballen tot l'any i especialment estos dies, per aconseguir que la festa siga cada volta més lluidora i més participativa.

El treball realitzat en la confecció dels ninots i en la imaginativa representació de metàfores de la quotidianitat ompli els nostres carrers de caricatures de la vida mateixa. Visquem amb entusiasme les Falles i quan es cremen demanem els més grans desitjos, com per exemple que la solidaritat i la comprensió ens facen sentir-nos més units davant de les adversitats i que podem vèncer els problemes divertint-nos en les festes falleres, identificant el foc destructiu amb el naixement de noves il·lusions.

Els elianers contribuïm al fet que la història s'enriqueisca amb els aspectes socials i costumistes, ja que en definitiva estes vivències són les que perduren al llarg del temps, i infonen caràcter a una societat que sap treballar i divertir-se.

L'agraïment a tota la Comisió de la Falla Puríssima i Major de L'Eliana, i especialment a les seues Falleres Major i Infantil de l'any 2002, així com als respectius Presidents, amb la seguretat que representaran dignament al nostre municipi, us desitje que disfruteu tot el que pugueu.

A tots els ciutadans i ciutadanes de L'Eliana, així com a tots els que ens visiteu amb motiu de les festes josefines, també us desitje que ho passeu d'allò més bé.

Visquen les Falles.
Visquen les Falles a L'Eliana.

El vostre alcalde
Josep Maria Angel i Batalla

Salutació del president

Les falles són manifestació popular, festa comunitaria i exercici d'enginy.

L'origen de les falles, fins que no apareguen més documents, continuarà sent una incògnita després de més de dos-cents cinquanta anys d'existència. El que si que podem afirmar és que les falles nasqueren com una expressió de festa popular i veïnal de tot un poble: el valencià; i que a principis del segle XXI encara continuen sent-ho.

Podem dir, per tant, que al voltant d'aquesta festa de barri hereva i continuadora de les tradicions de les festes dels nostres carrers, naixen les nostres falles. Falles que han esdevingut, hui per hui, una important part de la societat i cultura de tots els valencians, on l'associacionisme característic de la nostra gent fa que en elles es concentren tot tipus de gent. Amb un objectiu: esdevenir poble valencià.

Un any més com a president i portaveu del la Falla Josep Antoni, Puríssima i Major torne a fer aquestes preliminars del llibre de la nostra comissió.

Si l'any passat va ser un bon any, aquest any no ho serà menys. Perquè amb l'ajuda de tota la Comissió hem estat tot l'exercici treballant perquè en aquests dies les festes siguen tot un èxit.

Per finalitzar amb aquestes breus paraules, vull desitjar-vos a totes les falleres i fallers, al barri de Josep Antoni i a L'Elia en general, unes bones festes josefines.

Rafael Desco i Coll
President

Comissió major

JUNTA DIRECTIVA

PRESIDENT Rafael Desco i Coll

ÀREA DE FESTEJOS

<i>Vice-president 1er</i>	Vicent Benlloch i Ribelles
<i>Delegats de festejos</i>	Josep Escrivà i Martínez
	Paco Peñalver i Estrems
<i>Delegat d'esports</i>	Salvador Ruix i Llovera
<i>Delegades d'activitats</i>	Dolores Checa i Quesada
	Dolores Aguilar i Puertes
	Benvinguda Ricart i Lluna

ÀREA DE SECRETARIA I RELACIONS PÚBLIQUES

<i>Vice-president 2n</i>	Vicent Rubio i Miquel
<i>Secretària</i>	Maria Peiró i Aguilar
<i>Delegades llibret</i>	Rosa Grau i García
	Maria Peiró i Aguilar
<i>Delegada recompenses</i>	Marta Andrès i Peiró
<i>Delegats Fallers d'Honor</i>	Carme Martínez i Prósper
	Maria Marco i Marco
<i>Representants Junta Local</i>	Juan Marco i Coll
	Evelio Valladolid i Mir
	Josép Antoni Pérez i Satorre

ÀREA ECONÒMICA-ADMINISTRATIVA

<i>Vice-presidenta 3ra</i>	Rosa Grau i García
<i>Tresorera</i>	Carme Torrent i Badia
<i>Vice-tresorera</i>	Josefina Vallés i Navarro
<i>Comptadora</i>	Clara Espiago i Ballester
<i>Delegat de loteries</i>	Batiste Coll i Navarro
<i>Delegada de rifes</i>	Maruja Gimeno i Molina
<i>Bibliotecària-arxivera</i>	Blanca Morán i Molina
<i>Delegada Casa</i>	Amelia Montoya i Piqueras

ÀREA COMISSIÓ FEMENINA I INFANTIL

Delegat d'infants

Delegat comissió femenina

Vice-delegada comissió femenina

Salvador Martínez i Martínez

Wenceslao Sánchez i Sánchez

Empar Badia i Sanchis

ÀREA DE CULTURA

Delegat d'activitats culturals

Delegats d'activitats lúdiques

Josep Maria Ramón i Beltrán

Manel Ricart i Lluna

Sonia Gil i Fogué

Inma Sanz i Montaner

Tere Molina i Gimeno

Joan Andrés i Peiró

Andrés Andrés i Peiró

Delegada Presentació

Delegat Butlletí Informatiu

VOCALS

Daniel Romero i Sierra

Ramón Carrión i Albuixech

Antoni López i García

Enric Crespo i Romero

Manel Cruz i Aguilar

Joan Carles Coll i Montoya

Josep Antoni Coll i Montoya

Josep Vicent Benlloch i Checa

Josep Ramón Balaguer i Martínez

Ignaci Marco i Andrés

Borja Peñalver i Martínez

Miquel Gil i Murgui

Manel Sánchez i Camps

Víctor Dolz i Casero

Frank Ricart i Lluna

Xesco Comendador i Espinosa

Josep Lluís Escrivà i Rivas

Joan Andrés i Peiró

Adolf Cambra i Ferrer

Amadeu Llorens i Desco

Lluís Marco i Blat

Ismael Molina i Gimeno

Xavier Comes i Badia

Ximo Ruix i Puertes

Daniel Romero i Cabedo

Andrés Andrés i Coll

Vícent Cabanes i Miquel

Josep Antoni Contreras i Marco

Rafael Gozálviz i Montoya

Daniel Carrión i Torrent

A la fallera major

Tu vas a ser Mª Eugènia la nostra guia,
tu vas a ser enguany nostra bandera.
Que eres com una aurora presentida,
eres la tendra llum que el dia enceta,
el despertar idíl·lic d'una albada
magnífica de llum i sol encesa.

La teua rialla esclata en mil colors
com el coet que al cel es fa palmera,
com eixe cant brulent de vives flames
com l'aigua que corrent per dins la sequia
rega l'horta i les terres valencianes
donant vida i eterna primavera.

Tu eres Mª Eugènia enguany, la dolça imatge
que adorna i magnifica nostra festa,
un miracle de llum i colorit,
l'orgull de nostre barri i de València!

Fallera major

Mª Eugènia Herrero i Oliver

Comissió femenina

FALLERA MAJOR EIXINT

Anna Betlem Benlloch i Checa

CORT D'HONOR

Pilar Molina i Gimeno

M^a dels Àngels del Agua i Morales

Mercé Fayos i Puig

Encarna García i Romero

Benvinguda Ricart i Lluna

Verònica Escrivà i Leal

Mª Empar Coll i Montoya

Empar Espinosa i Chisvertt

Immaculada Marco i Andrés

Mª Dolors Oliver i Tregón

Rocio Betoret i Naranjo

Empar Sanchis i Marco

Núria Cabanes i Miquel

Marta Andrés i Peiró

Mª Empar Romero i Cabedo

Mª Empar Aleixandre i Oliver

Carmina Peris i Romero

Conxa Montaner i Andrés

Carme Martínez i Prósper

Conxa Sebastià i Montañés

Anna Escrivà i Marco

Paqui Chisvert i Espinosa

Mª Teresa Molina i Gimeno

Mª Angels Molina i Gimeno

Elena Escrivà i Leal

Pilar Cotanda i Montaner

Teresa Peiró i Aguilar
Anna B. Mira i Sirvent
Raquel Vidal i Gómez
Laura Raga i Moran
Josefina Vallés i Navarro
Clara Espiagi i Ballester
Paula Carrión i Torrent
Mª José Albors i Blat
Anna Alcàcer i Oliver
Aranxa Marco i Vallés
Mª Carme Gómez i Pérez
Araceli Martínez i Portero
Mireia Martínez i Portero
Genma Sánchez i López
Maria Comes i Fayos
Andrea Desco i Espiagi
Carme Martínez i Coll

Marian Marco i Badía
Cristina Valero i Marco
Empar Badía i Sanchis
Xelo Herrero i Oliver
Clara García i Tapia
Rosa Mª Marco i Hernández
Sandra Valladolid i Tolosa
Loles Gozálviz i Aguilar
Anna Rubio i Cervera
Maria Faguas i Sebastian
Anna Chenoll i Pascual
Carme Comendador i Espinosa
Rosa Martínez i Grau
María Rodrigo i Rubio
Carme Marco i Hernández
Mª Teresa Velázquez i Faisan
Maria Dolz i Casero

Explicació de la falla

LEMA: "ALIMENTACIÓ SANA"

Tracta la falla de l'alimentació d'ahir i la de hui, en el centre veiem un fruiter valencià ple de taronges, fruita típica valenciana i que tantes vitamines té. Sobre les taronges el cap d'un llaurador que mira amb nostàlgia la forma de menjar que tenim actual.

Davant d'una barraca una parella de valencians cuina la típica paella, per a això empren els ingredients clàssics, resistint-se a cuinar amb els caldos que venen ja preparats. Davant d'un rellotge que ens marca el temps que tenim per a cada cosa està la família a l'hora de menjar, en la que tots porten o entrepans o tetra-bric de suc i altres, passant olímpicament dels arrossos, gaspatxos i altres menjars que estan tan bons.

En un corral en què hi ha diversos animals, el pobre granger es va a tornar boig, doncs amb açò de les vaques boges i totes les coses roïnes que estan traient, es va a quedar sense res per no poder fer front a tant de gasto, mentres que els pobres animals pareix que estiguen com en un zoològic per a què la gent els veja.

Un altre tipus de menjars són els que es posen en els restaurants que se les donen de llestos, doncs t'omplin el plat de guarnicions i adorns que no es mengen i, d'esta forma, quan t'alces, estàs igual de famolenc com has entrat, ja que només hi ha presentació, i de menjar res de res.

Per a acabar, altres que s'ho menjarien tot són els del tercer món, sense importar-los la presentació ni la caducitat, per a ells s'organitzen campanyes d'arreglada d'aliments, que algunes vegades no els arriba, perdent-se en el camí.

Enguany el tema
és l'alimentació sana,
amb fruites molt bones
de la Comunitat Valenciana

Un fruiter amb taronges
representa la nostra riquesa,
en la frontera ens amenacen
tirant-les per terra.

El llaurador des de dalt
ens mira preocupat,
mirant el menjar
que ens estem engolint.

Fruites amb vitamines
i arrossos en calder,
ens preparen en la cuina
amb amor i saler.

Brollador és la nostra terra,
d'hortalisses i fruites,
si no cuidem la dieta
les passarem canutes.

El llaurador il·lusionat
collita les seues hortalisses,
i les porta al mercat
amb les seues mans fetes xixines.

Després ix enfadat,
perquè la gent compra altres coses,
conserves, plats congelats,
salses fastigoses
i caldos preparats.

LA PAELLA

En este nou segle
haurem de menjar,
però correm el perill
de no saber-ho fer.

Plats preparats
amb aromes i conservants,
prefregits i congelats,
però sense el sabor d'abans.

La dona valenciana
guisa la paella,
el marit de bona mà
li prepara la llenya.

Una paella ben feta
és un plat sensacional,
si tot el que es tira
és el tradicional.

Si vosté té bona gana,
res de caldos ja fets,
la paella... valenciana,
i que els faça bon profit.

MENJADA ENVASADA

En l'època que vivim
el rellotge ens marca el ritme,
i nerviosos ens posem
caient en l'abisme.

A l'hora de menjar
tots tenim presses,
i de la nevera anem a agarrar
menjada que dóna rialla.

Sucs i lactis empaquetatges,
pizzes i hamburgueses,
fideus congelats
i plàtans amb maionesa.

Un sanwix per al xaval,
doncs ha d'anar al gimnàs,
i després de vore "l'informal"
una pastilla de potassi.

El pare té cols...terol,
la mare està a dieta,
amb suc de caragol
es tornaran xirivieta.

ANIMALS CONTAMINATS

Este granger masclo
està per a rebentar,
li fan mal els... bigots
de tant d'aguantar.

Cuida als seus animals
amb afecte i cura.

El pinso que els dóna
resulta que és carni,
i els animals estan
que donen pànic.

Dels ous de la gallina
naixen palometes,
i la vedella que és molt fina
feta aigua per les mamelletes.

Els conills són gegants,
i saben a moll,
com açò no hi ha qui ho aguante,
anem corrent a l'excusat.

MENJARS DE LUXE

En este restaurant
es menja del més "guai"
amb sopes i entrants
i més cosa que hi ha.

Estos amb bona gana
volen omplir el budell,
i els porten un platet
amb salsa de pipes.

El cuiner d'avantguarda
els recomana el millor,
ells es posen en guàrdia
perquè es temen el pitjor.

Restaurants d'alt nivell,
on tot el que entra,
es queda com la fel
quan els porten el compte.

Plats decorats
amb salses i joliveri,
menjars que han inventat
per a cuidar el perfil.

TERCER MÓN

Este supervivent
demana arròs o creïlles,
i la senyora somrient
li dona algunes llandes.

La senyora arreplega aliments
per a ajudar als pobres,
que sempre estan disposats
que res els sobre.

Estos no tenen problema,
tot els agrada,
lenties, pa, albergines,
o inclús una llagosta.

La menjada és essencial,
tots tenim dret,
a estos no els vindria malament
un potatge ben fet.

En estes organitzacions
sempre hi ha gent més llesta,
i es guarden uns calaixos
que es perden... de vista.

Mentres allà a la llunyania,
la gent fa pena,
doncs no hi ha ni conills,
ni creïlles ni magdalenes.

Nostra falla

A la fallera major infantil

Dolça i tendra Laura
tu eres enguany la fallera
d'entre totes la primera
des de l'un a l'altre extrem.

Seràs nostre goig suprem.
nostra alegria sincera
d'una nova primavera
que en tu naix, i que admirem.

Ja des del teu naiximent
hem esperat el moment
de posar-te al lloc millor.

I per dolça i per gentil
tota la gent infantil
te vol, ¡Faller Major!

Fallera major infantil

Laura Sebastià i Gómez

Comissió femenina infantil

FALLERA MAJOR EIXINT

Carme Cambra i Sanz

CORT D'HONOR

Carmina Pérez i Ten

Marta Contreras i Gardel

Nuria Quiralte i Cases

Mª Luisa Contreras i Gardel

Paola Prat i Herrero

Sandra Martínez i Torregrosa

Laura Román i Velázquez

Elena Román i Velázquez

Malena Llorenç i Cruz

Lidia Fenech i Marco

Sara Coll i Navarro

Empar Plaza i Jorques

Maria Mateu i Calero

Laura Ramón i Calvo

Aranxa Aparicio i Albalat

Elena Coll i Espinosa

M^a del Carme Coll i Devesa

Laura Sánchez i López

Carla Navarro i Checa

Aitana Coll i Muñoz

Cristina Martínez i Coll

Carme Daries i Torrent

Elia Cruz i Marco

Raquel Coll i López

Celia Garrote i García

Anna Fuster i García

Alicia Garrote i García

Rocio Coll i Muñoz

Explicació de la falla infantil

LEMA: "UN DIA EN LA SELVA"

Tracta la falla de la selva i dels seus habitants, al centre està el lleó que és el rei de la selva i que vigila als seus companys perquè tot estiga en ordre.

Davall les palmeres estan els óssos que joguetegen amb una pinya, les esquírols pujades a un tronc humanitzat, un elefant que sobre unes pedres deprèn a fer cabrioles per a treballar en el circ, una família de conills que s'amaguen al vore a un enorme ratolí, un altre lleó que espera el torn per a poder ostentar el càrrec de rei.

Entre palmeres assegut
està el Rei Lleó,
sempre vigilant
no s'arme algun rebombori.

Els óssos amb un baló,
al futbol estan jugant.
el que fique un gol,
d'alegria anirà cantant.

En un tronc humanitzat
l'esquírol i la seua cria,
molt estan jugant
disfrutant d'un bon dia.

Este altre espera
el seu temps per a governar,
ser rei de la selva
i la justícia implantar

Els conills en família,
passegem pels racons,
mentres el pare vigila
no vinguen els caçadors.

La serp silenciosa
va a caçar alguna presa,
i li mossega una palometa
que li dona una sorpresa.

L'elefant fa cabrioles
per al circ treballar,
es pujarà en la banqueta
i es posarà a ballar.

Este ratolí gegant,
al gat li espanta,
no siga que li tire el quant
esta rata tan robusta.

La selva hem de cuidar,
i també als seus habitants,
tots podrem disfrutar
d'aire pur com el d'abans.

Nostra falleta

Comissió masculina infantil

PRESIDENT

Secretari

Delegat de festes

Delegat de loteries

Xavier Comes i Fayos

Àngel Crespo i Estivaliz

Salvador Daries i Torrent

Natxo Peñalver i Martínez

VOCALS

Joan Josep Marco i Vallès

Carles Gil i Peiró

Ancor Montaner i Cabrera

Xavier Martínez i Grau

Miquel Ruix i Santafè

Vicent Ruix i Fuertes

Sergi Crespo i Estivaliz

Borja Aparicio i Albalat

Raül Sánchez i Molina

Xavier Álvarez i Luján

Albert Fuster i García

Sergi Cortina i Molina

Julián Bueno i Albors

Adolf Cambra i Sanz

Pau Álvarez i Luján

Joan Aguilar i Silvestre

Carles Aleixandre i Lucas

Josep Prat i Herrero

Antoni Zamora i Chisvert

Cristian Pérez i Lobato

Daniel Montaner i Cabrera

Marc Durà i Martínez

Alex Martínez i Torregrosa

Àlvar Zamora i Chisvert

Miquel Gil i Peiró

Lluís Ramos i Sanz

Miquel Comes i Fayos

Pau Aguilar i Silvestre

Rafael Prat i Marco

Ramón Jiménez i Esteban

Vicent Coll i López

Daniel Cruz i Marco

Jaume Aleixandre i Lucas

Salutació del president infantil

Per a mi, sempre ha sigut un desig molt gran ser President Infantil i enguany ho veig complit.

Tinc que agrair a la comissió per fer possible este somni.

Sóc faller des que vaig nàixer i he viscut les Falles sempre en molta il·lusió i emoció en companyia de la meua família.

També desitge animar-vos a què participeu als actes que ha preparat per a enguany la nostra Comissió.

Estic molt orgullós de representar als infantils de la meua falla i de acompanyar a Laura en tots els actes.

Jo, vos demane, amics fallers, que tingau la mateixa alegria que tinc jo, i que tots junts ens ho passem molt bé.

Xavier Comes i Fayos
President Infantil

Matrimonis fallers

Enric Daries i Mª José Monzó

Wenceslau Sánchez i Mª Carme López

Daniel Romero i Pepa Cabedo

Josep Antoni Herrero i Isabel Oliver

Francesc Comendador i Carme Espinosa

Josep Antoni Martínez i Conxin Coll

Ramón Marco i Conxin Camps

Josep Aleixandre i Desamparats Oliver

Josep Mª Marco i Maruja Badía

Aleix Fuster i Encarna Marcía

Josep Lluís Escrivà i Maria Marco

Vicent Cabanes i Xelo Miquel

Josep Escrivà i Encarna Leal

Xavier Àlvarez i Isabel Luján

Lluís Marco i Rosa Hernández

Joan Martí i Paquita Ayuste

Manel Cruz i Conxin Aguilar

Ramón Carrión i Carme Torrent

Vicente Benlloch i Dolors Checa

Antoni Valero i Genoveva Marco

Vicent Rubio i Conxin Cervera

Antoni Contreras i Judi Marco

Josep Torrent i Mª Angels Desco

Francesc Raga i Blanca Morán

Enric Crespo i Trini Estívaliz

Rafael Desco i Clara Espiago

Josep Mª Durà i Victòria Martínez

Evelio Valladolid i Alicia Tolosa

Miquel Iborra i Patrocinio Navarro

Josep Alcàcer i Encarna Oliver

Salvador Martínez i Puri Torregrosa

Francesc Peñalver i Carme Martínez

Jordi Aleixandre i Carme Díaz-Toledo

Josep Antoni Pérez i Antonia Ten

Joaquim Prat i Mª Eugènia Herrero

Joan Espinosa i Sonia Gil

Adolf Cambra i Inmaculada Sanz
Xavier Comes i Mercè Fayos
Salvador Coll i Maria Muñoz
Josep Vt Dolz i Mª Carme Casero
Francesc Martínez i Rosa Grau
Joan Bte. Navarro i Angela Linares
Salvador Ruix i Luïsa Santafé
Josep Marco i Conxín Andrés
Batiste Coll i Amelia Montoya
Joan Silvestre i Remei Camps
Josep Lluís Mira i Anna Sirvent
Joan Marco i Josefina Vallés
Ramón Ramos i Cristina Sanz
Andrés Andrés i Maria Peiró
Miquel Gil i Teresa Peiró
Manel Sánchez i Gela Molina
Joan Carles Coll i Mariam Espinosa
Manel Cruz i Inma Marco
Antoni Navarro i Anna Mª Checa
Vicent Coll i Josefa López
Àngel López i Marian Marco
Vicent Martínez i Mª Victoria Fuertes

Ismael Molina i Maruja Gimeno
Miquel Betoret i Vicente Naranjo
Joan Vt. Aguilar i Nuria Silvestre
Ximo Ruix i Xelo Puertes
Antoni Aparicio i Rosa Albalat
Josep Espinosa i Empar Chisvert
Vicent Ibañez i Lola Martínez
Joan Espinosa i Carme Aguilar
Joan Carles Gomar i Silvia Gómez
Amadeu Llorens i Inma Cruz
Rafael Gozálviz i Lolín Aguilar
Josep Lluís Vidal i Mª José Gómez
Salvador Cardona i Angelita Aranda
Josep Antoni Coll i Carme Devesa
Pasqual García i Anita Romero
Josep Contreras i Marisa Gardel
Josep Reinal i Betlem Valero
Carles Comte i Maria José Sanchis
Ramón Jiménez i Mª Carme Esteban
Josep Manel Coll i Azucena Navarro
Ruben Corell i Elena Escrivà
Pasqual Martínez i Empar Romero

Xiquets de bolquers

Alejandro Navarro i Checa

David Aleixandre i Diaz-Toledo

Paula Sánchez i Molina

Oscar Espinosa i Gil

Meritxell Llorens i Cruz

Bunyoleres

Maruja Gimeno i Molina

Carme Aguilar i Ballester

Amelia Montoya i Piqueras

Anita Romero i Sierra

Pilarín Espinosa i Montaner

Teresa Peiró i Peris

Col·laboradores paelles

Maria Aguilar i Beltràn

Dolores Beltràn i Santa Isabel

Col·laboradors

ARTISTE FALLER

Salvador Espert i Corachan

ACOMPANYAMENT MUSICAL

Bandes:

Grup Musical Benaguasil

Banda "Peluts i babosos" Casinos

Xaranga Jalisco

Orquestres:

Espectáculos "CIUDAD REAL"

Espectáculos "FOSATI"

Espectáculos "EXCELSIOR"

FLORS

Flors Maria - L'Eliana

IMPREMTA

Gràfiques Vernetta

C/ Ciutat de Llíria .Polígon Industrial "Fuente del jarro"

Paterna

LOTERIA

Administració 13 "Sta Catalina" València

DISSENY PORTADA

Gràfiques Vernetta

Programa de festeigs

DIA 9 DE FEBRER, DISSABTE

A les **8'00 hores**. Muntatge del nostre parador.

A les **10'00 hores**. Esmorzar per als montadors

DIA 15 DE FEBRER, DIVENDRES

A les **20'30 hores**. Recollida de les Falleres Majors.

A les **22 hores**. Presentació de nostra Fallera Major Infantil, LAURA SEBATIÀ I GÓMEZ, i Fallera Major ,Mª EUGÈNIA HERRERO I OLIVER a l'Auditori del Centre Socio-Cultural de l'Eliana (Plaça Jutge Miquel Comes).

A l'acabar l'acte de la Presentació es servirà "xocolata i panous" al nostre casal.

DIA 17 DE FEBRER, DIUMENGE

A les **11 hores**. Concentració al Casal Faller de les comissions masculina i femenina, per a iniciar "l'ARREPLEGÀ" I ENTREGA DEL "LLIBRET ", amenitzat este acte pel grup musical Benaguasil.

**Complint la tradició
pel poble arreplegarem diners
per a tots junts
disfrutar de la festa amb ells.**

DIA 23 DE FEBRER, DISSABTE

A les **16'30 hores**. Concentració al Casal Faller de tots els fallers i falleres per assistir a l'acte de la "CRIDA".

A les **17 hores**. "CRIDA " a la Plaça del País Valencià.

**L'Alcalde pregoner
des del nostre Ajuntament
obrirà de ple a L'Eliana
la bonica festa fallera.**

Al finalitzar "La Crida" passacarrer amb el següent itinerari: C/del Carme, Major, Gral Pastor, València, Fc Alcaide, Ave Maria, Puríssima, Molí, Major i Casal.

Programa de festeigs

A les **21 hores**. Paelles de Confraternitat Fallera a la Plaça de l'Ajuntament, organitzades per la Junta Local Fallera de L'Eliana.

(Cada Falla portarà les paelles i els ferros, la resta com la llenya, verdura, arròs, oli, pimentó, sal i aigua correrà a càrrec dels organitzadors.)

Tot açò estarà amenitzat per una orquestra amb l'objecte de menjar, beure i moure el cos.

DÍA 2 DE MARÇ, DISSABTE

A les **19'00 hores**. Concentració al Parador per a formar les diferents comparses que participaran en la Cavalcada.

A les **19'30 hores**. "GRAN CAVALCADA" de carrosses i comparses, amenitzada per unes quantes i de renom bandes de música de la comarca Camp de Turia.

Itinerari: Parc, Molí, Major, General Pastor, València, Fco Alcaide, Puríssima, Carme i Major (a l'altura del Banc "La Caixa" cada falla farà cap al seu casal).

**Sempre en bon ambient
preparem la cavalcada,
i la festa ben sonada
no parará ni un moment.**

A les **21'30 hores**. Sopar al Parador per a tots els fallers i falleres.

DIA 3 DE MARÇ, DIUMENGE

A les **17 hores**. Berenar per als xiquets fallers al Parador.

A les **18'30 hores**. Berenar per als majors fallers.

Oferits per les nostres Falleres Majors i President Infantil

A continuació entrega oficial de RECOMPENSES.

DIA 9 DE MARÇ, DISSABTE

A les **19'00 hores**. Concentració al Casal

A les **19'30 hores**. Extraordinari "METRE FALLER"

Itinerari: Parc, Molí, Major, General Pastor, València,

Fco Alcaide, Puríssima, Carme, Marqués de Càceres i Molí

(a l'altura del Banc "La Caixa" cada falla farà cap al seu casal).

Programa de festeigs

El tren a hora arribarà,
d'ell grans i menuts baixaràn,
tots junts disfressats
com no! Ens divertirà.

A les **21'30 hores**. Sopar al Parador per a tots els fallers i falleres.

DIA 10 DE MARÇ, DIUMENGE

A les **12'30 hores**. Partit de fútbol al poliesportiu de L'Eliana "FALLERS CASATS contra FALLERS FADRINS".
A les **18'00 hores**. A les 11'30 hores. "III MARATÓ D'AROBIC FALLA J. ANTONI"

DIA 14 DE MARÇ, DIJOUS NIT DE LA PLANTÀ

"PLANTÀ" de nostres bel·leses esculturals. Cercavila amb els ninots.
A les **20'00 hores**. Començament de la PLANTÀ.

Els homes la falla plantaràn,
les dones paelles faràn,
i en acabar
a tots convidaràn.

A les **21'00 hores**. Les nostres tradicionals paelles de la "nit de la plantà" amenitzat per una famosa xaranga.
A les **22'30 hores**. PASSACARRER per a recollir els NINOTS de les nostres falles, Major i Infantil.

DIA 15 DE MARÇ, DIVENDRES

A les **17 hores**. "6 a 6" Una gran festa del "Karaoke" presentada per cantants professionals, amb castells i elefants unflats, actuació infantil "Els picapiedra", concursos, premis, regals per a menuts.
A les **21'30 hores**. Sopar al Parador per a totes les falleres i fallers, preparat per les nostres simpàtiques i treballadores "bunyoleres".
A les **22'30 hores**. Gran festa per a la joventut amenitzada pel meravellós conjunt "BÚFALO".

Programa de festeigs

DIA 16 DE MARÇ, DISSABTE

A les **17 hores**. XI CONCURS DE DIBUIX patrocinat per Papereria Montaner.(No cal portar material).

A continuació BERENAR INFANTIL.

A les **21'30 hores**. Al Parador sopar de confraternitat fallera.

A les **22'30 hores**. Gran festa amenitzada per la meravellosa i famosa orquestra "COSTA AZUL."

DIA 17 DE MARÇ, DIUMENGE

A les **13 hores**. CERCAVILA.

A migdia en molta son
bombo en ristre i apreset
veïnat en ple peguem volteta
per a alegrar a tot el món.

A les **14 hores**. Mascletà al carrer del Carme, oferida per la Falla Verge del Carme

A les **21'30 hores**. Sopar al parador preparat per les nostres benivolgudes bunyoleres.

A les **23'00 hores**. Actuació del nostre GRUP DE DANSES LES ARRACADES

"Associació Cultural Falla Josep Antoni, Puríssima i Major".

I a continuació NIT D'ALBAES .

DIA 18 DE MARÇ, DILLUNS

A les **8 hores**. "DESPERTÀ" I XOCOLATE per a desdejunar.

Als amants del masclet
del foc i l'artifici,
s'enceta hui l'ofici
despertar de matinet.

A les **13 hores**. CERCAVILA

A les **14 hores**. MASCLETÀ DE LA NOSTRA FALLA.

Programa de festeigs

**Un gran dia faller,
la pólvora part principal
i el soroll del foc genial
alegraràn tot el carrer.**

A les **14 hores**. Mascletà a la Plaça del Mercat oferida per la Falla del Mercat.

A les **18 hores**. La Junta Local Fallera acompanyada pel la banda de música eixirà des de la plaça de País Valencià cap al casal de la Falla del Mercat, passant pel carrer Major, General Pastor i València, on recollirà a les Falleres Majors i presidents de la Falla del Mercat, seguidamet per Fco Alcaide acudirán al casal de la NOSTRA FALLA per a arreplegar a LES NOSTRES FALLERES MAJORS I PRESIDENTS, a continuació seguirem el recorregut pel carrer Puríssima fins al casal de la Falla Verge del Carme on s'incorporaran les Falleres Majors i presidents i entrar d'esta forma per la plaça i carrer Molí i recollir la imatge de la Verge del Carme, la qual la traslladarem pel carrer Sta Teresa a la plaça del país Valencià per a ser ofrenada.

A les **19'00 hores**. Concentració al Casal Faller de les comissions Infantil i Major per assistir a la OFRENA DE FLORS A LA VERGE DEL CARME. Les falleres i fallerestes deuràn portar mantellina en este acte.

A les **19'30 hores**. OFRENA

**El fruit del nostre amor,
fem ofrena en flor
a la nostra Patrona
que sempre duquem al cor.**

A continuació, passacarrer de les tres comissions.

A les **21'30 hores**. Sopar al Parador de confraternitat fallera.

A les **22'30 hores**. Ball amenitzat per la meravellosa i afamada orquestra "INDIANA", un espectacle ple d'il·lusió, d'alegria.

DÍA 19 DE MARÇ, DIMARTS "DIA DE SANT JOSEP"

A les **8'00 hores**. Extraordinaria "DESPERTÀ I XOCOLATÀ"

A les **11'30 hores**. Concentració al casal faller de les comissions infantil i major per assistir a la SANTA MISA en honor a SANT JOSEP.

A les **12'00 hores**. SANTA MISA en honor a SANT JOSEP.

**En cristiana obligació
al patró en festivitat
fem en solemnitat
una misa en devoció.**

Programa de festeigs

En acabar la misa PASSACARRER.

Al finalitzar el passacarrer, tindrà lloc el trasllat de la Verge del Carme fins al seu lloc habitual acompanyats per la banda de música, les Comissions Falleres i la Junta Local de L'Eliana

A les **14'30 hores**. MASCLETÀ a la Plaça del País Valencià, patrocinada pel M.I. AJUNTAMENT DE L'ELIANA. Les Falleres Majors, donaran l'avis des del balcó de l'Ajuntament de l'inici de la mascletà.

A les **15 hores**. Extraordinari DINAR (com altres anys, el tiquets es posaran a la venda).

A les **21 hores**. Sopar d'aixella al Parador.

"NIT DE LA CREMÀ"

A les **22 hores**. Després d'un bonic castells de focs d'artifici, la nostra Fallèreta Major Infantil, "Laura Sebastià i Gómez" encendrà la traca que li pegarà foc a la Falla Infantil.

A les **22'45 hores**. Ball amenitzat per "LA MERAVELLOSA ORQUESTRA BÚFALO" quatre hores de música i de ball per a tots els públics amb un passe especial per a la joventud.

A les **1'00 hores**. Després del castell de focs d'artifici la nostra Fallera Major, "Mª Eugènia Herrero i Oliver" encendrà la traca que li pegarà foc a la gran falla.

**Quan al fi arriba el moment
de cremar el monument
una llàgrima resum
eix e arrelat sentiment**

NOTA: Els dies 10, 17 i 24 de febrer; 3, 10 i 17 de Març tindran lloc les nostres ja cèlebres PAELLES dels diumenges. Els mateixos dies de les paelles es celebraran els CAMPIONATS DE TRUC, DOMINÓ I PARXIS. Aviseu que este programa de festeigs pot sofrir variacions. Éstes es comunicaran per mig del tauler d'anuncis o per l'equip de megafonia. Recordar-vos que tingau present les senyals de la zona de focs.

**DESITGEM A TOT EL MÓN QUE PASSE UNES BONES FESTES JOSEFINES
I FINS L'ANY QUE VE.**

El fallero

Despertant els nostres cors,
València riu.
Per la senda de les flors
ja ve l'estiu.
Creua el carrer la xicalla,
replegant els trastos pa la falla:
i manté la tradició
d'esta cançó:
"Hi ha una estoreta velleta
pa la falla de Sant Josep,
del tío Pep?"
I van juntant
lo que els veïns els van donant.
Per a buidar el porxe...
"Hi ha una estoreta velleta
pa la falla de Sant Josep?"
I, en una estella del muntó
se duu el compàs de la cançó.
En les cares de la gent,
tot és content.
Morena meua,
que del carrer eres l'ama;
per culpa teua
tinc el cor encés en flama.
No et separes
del caliu del meu voler
-reineta fallera-
que, si em deixes,
un ninot tindré que ser...
"Hi ha una estoreta velleta
pa la falla de Sant Josep?"
...per a la falla del teu carrer.

Himne regional

Per a ofrenar noves glòries a Espanya
tots a una veu, germans vingau.

Ja en el taller i en el camp remoregen
càntics d'amor, himnes de pau.

¡Pas a la regió que avança en marxa triomfal!

Per a tu la vega envia la riquesa que atresora
i és la veu de l'aigua càntics d'alegria
acordat al ritme de guitarra mora...

Paladins de l'Art t'ofrenen
ses victòries gegantines;
i als teus peus, Sultana, tons jardins estenen
un tapis de murta i de roses fines.

Brinden fruites daurades
els paradisos de les riberes;
pengen les arracades
baix les arcades de les palmeres.

Sona la veu amada
i en potentíssim, vibrant ressó
notes de nostra albada
canten les glòries de la regió.

Valencians en peu alcem-se.
Que nostra veu la llum salude
d'un sol novell.

Per a ofrenar noves glòries a Espanya
tots a una veu, germans vingau.

Ja en el taller i en el camp remoregen
càntics d'amor, himnes de pau.

¡Flamege en l'aire nostra Senyera!
¡Visca València!

¡Visca! ¡¡Visca!! ¡¡¡Visca!!!

Grup de danses "Les arracades"

Associació Cultural Falla Josep Antoni, Puríssima i Major

El nostre grup de dansa fou creat al novembre de 1.999 amb motiu de la commemoració del XXV aniversari de la Falla Josep Antoni, Puríssima i Major.

El nostre objectiu primordial és donar a conèixer el folklore de la nostra Comunitat Valenciana fora dels nostres límits naturals i aconseguir, al mateix temps, rescatar les arrelades tradicions de la nostra terra, tant siga en la dansa com en la música i els costums de les nostres gents.

A més a més en el nostre desig volem incloure la convivència amb els grups folklòrics nacionals i internacionals per a així, poder aconseguir la renovació del nostre treball, conèixer els distints costums i mantindre sempre viu l'esperit artístic que unix les persones de qualsevol lloc i, en reciprocitat, mostrar la pròpia personalitat del folklore Valencià.

El nostre desig és formar un grup de persones capaces de mantindre les nostres tradicions folklòriques, dins d'una forma de convivència basada en la lleialtat i la camaraderia, que siguen capaços de realitzar a través dels anys un elevat objectiu costumista, i aconseguir que el nom d'este grup, junt amb el de L'Eliana, camine per tots els llocs amb criteri propi.

Creiem que és l'única manera de complir amb un anhel comú: No perdre les arrels dels pobles.

El nostre grup està compost en l'actualitat per; Empar, Manolo, Tere M., Frank, Marta, Rosa, Rosa G., Andrea, Rafa, Carme, Tere P., Anna Betlem, Laura, que reproduïxen les danses de festa i les de treball. La música utilitzada és la típica, respectant les grans línies de l'autèntic folklore i concernix als instruments: guitarres, llaüt, bandúrries, castanyoles, pandereta, tabal, dolçaina...que interpreten les melodies de l'època.

Enguany hem participat en les festes patronals de L'Eliana i en el II Festival de Balls Regionals organitzat per la Falla Arxiduc Carles – Pare Gomis de València.

A continuació relacionem alguns dels balls:

Grup de danses "Les arracades"

Associació Cultural Falla Josep Antoni, Puríssima i Major

JOTA DE L'U I DOTZE O JOTA REDONA

Es balla i canta des de mitjans del segle XVIII, encara que pot citar-se que la seua antiguitat es remunta al XV, amb la modalitat que la cobla no té més que dos xicotets motius, que es repetixen tantes vegades com "diferències" executen els dansaires. Els músics van seguint els passos de la dansa i els cantadors entonen les seues cobles entrant lliurement, anticipant-se i retardant-se. Els instruments que s'utilitzen en esta dansa són guitarres, bandúrries i castanyoles.

La jota valenciana té una inconfusible característica que la diferencien de semblants espanyoles, que és que la seua cobla té deixos aràbics i per això és llarga i ondulant.

Esta jota "redona" és una de les més populars en les comarques valencianes, pròpia de festes populars i reunions familiars on triomfen el bon humor i l'alegria. Es balla per parelles formant un cercle, quedant els hòmens dins del mateix donant-se l'esquena; d'ací el nom de "Jota Redona".

La música té un ritme coratjós, brillant i ràpid.

Els passos són complicats i vistosos, i durant les cobles, els dansaires fan evolucions plenes de gràcia i legria teatral. Els especialistes introduïxen esta dansa entre les crides "mímiques".

La indumentària presta al ball llum i colorit i els instruments posen en la dansa l'inconfusible centelleig del valencià musical.

Grup de danses "Les arracades"

Associació Cultural Falla Josep Antoni, Puríssima i Major

VALENCIANES DE L'U I EL DOS

Es canta i es balla des de mitjans del segle XIX, encara que pot citar-se que la seua antigüetat es remonta al segle XV.

En la jota, durant les estrofes musicals els balladors repiquen estrepitosament les postices al compàs de piruetes i salts; quan entra la copla es moderen les reminiscències gregues d'este ball que conserva un segell especial de castitat. Té una ampla representació en totes les terres valencianes, acompanya al típic cant d'horta al estil de l'U i Dos d'ahí on li ve el nom.

Les valencianes de U i Dos, tenen característiques propies de les danses del litoral; és alegre i viva en ritme suau. Es balla en el vestit de la Ribera.

Grup de danses “Les arracades”

Associació Cultural

Falla Josep Antoni, Puríssima i Major

LA XAQUERA VELLA

El vocable Xaquera significa “Xacara”, anomenats així a tot romanç burlesc o mímic de creació popular. Als segles XVI i XVII, la realització d'aquestes Xacares s'acompanyava en música i molt freqüentment en dansa. Segurament, en el seu oríge, aquesta dansa acompanyava els recitals artístics, enllaçant i desenllaçant els pasos, mentre la veu humana feia de contrapunt al ball, en versos humorístics i intencionals.

Hi ha investigadors que afirmen que la Xaquera Vella es ballà per primera vegada, en motiu de les Noces Reials de Felip III i Margarida d'Austria, que tingueren lloc a València en la seua Seu el dia 15 d'Abril de 1599.

Consta de dos parts. La primera és de minue d'influència francesa, de pausades cortesies i encadenats enllaços entre les parelles. La segona part té moviments i postures de la dansa típica valenciana.

DANSA LA MESINESA O VALENCIA VELLA

Aquesta dansa pertany a l'escola valenciana Ramón Porta; és molt alegre i vistosa, degut a les evolucions rodejades de vetes de colors groga y roja, per a la dona, i blaves per a l'home.

La responsabilitat principal, la du la parella de solistes, però igualment important és la dels demes dansants, que en la seua coreografia presten a la dansa llum i colorit creguent en certs moments que ens trobem en un jardí ple de gran colorit.

El fred estira la pell

**"El fred és com un bon netejaparabrises,
permet un augment de la transparència"
(Joaquín Araújo)**

Diuen que l'hivern és trist, molt obscur, negre. Que les nits són molt llargues, que els dies són massa curts; que no tens temps ni ganes de fer res. Només t'apeteix estar en casa a la voreta de la llar. Que se t'apeguen els llençols a l'hora d'alçar-te i que et costa Déu i ajuda alçar el muntó de quilos de tapa que t'has ficat al llit per estar ben calentet i on s'enfona el cos fent un solc en forma de quatre, la postura en que has dormit tota la nit, que pareix la sèquia de la Torre, fent unes corbes del cap als peus.

Les dents tremolen fent com música i no pots parar el seu traqueteig. Els peus i les mans se't congelen, no les sents, plens de prunyons que piquen i couen i cremen, i que no pots rascar-te'ls, perquè el descans que sents mentre estàs rasant-te esdevé una coentor que no se'n va ni per saber morir. I les cames plenes de cabrasses, que pareixen rodolins de tomata de rojos que es fan, de tant d'arrimar-te al foc per entrar en caldr.

Res d'això fa por a la gent del meu poble. No veus a ningú trist en l'Eliana l'hivern. Ací, al meu poble, li peguem la volta a la tristor, a la foscor, a la llarga nit. Si diuen que l'hivern comença el 21 de desembre, uns dies abans ja van anunciant que s'acaba: "Per Santa Llúcia allarga el dia un pas de puça", i afegeixen "I per Nadal un pas de pardal". I el 22 la loteria, vols més alegria? Tot l'any esperant la grossa i només comença l'hivern, ja la tens, millor dit, la pots tindre. I si no, el 23 és el dia de la Mare de Déu de la Salut: "No ens ha tocat la loteria, però salut que tingam".

L'Eliana - 13 de Febrer any 1983

La Nit de Nadal és festa gran. Nit d'estar en casa. Tots els fills ens reunim al voltant de la mare, que ens acull com la gallina arreplega els seus pollets. Montem el Pesebre, portem flors i tots ben mudats a ca la mare a sopar. Uns porten beguda, altres pastissos... I la mare té la carn, les xulletes. El pare fa l'allioli. Els joves paren taula, el tapet de les grans ocasions, eixe que portà el tio quan feu la mili en Canàries, o el que portà la tia quan anà de viatge a Portugal. Copes d'aigua, de xampany i de vi. La millor

El fred estira la pell

cuberteria i completa. La taula va omplint-se d'ensalades especials, canapés preparats per les xiquetes, clòtxines, marisc bollit ...

enormes. Els tios trauen el vi blanc fresquet: "A taula que es gela". Els xiquets tenen la seua tauleta parà al costat. Se serveix el vi, el pare que no para de torrar marisc, el fill li du una copa de vi fresquet, la mare està fent sèpia. Tots a taula. "Salut" fan el primer brindis de la nit. "Què bo està" van diguent mentre van tastant el menjar. "Qui vol que li torre una xulleta?" se sent que diu algú. "Jo una xulleta i una llonganissa". "Jo una xulleta poc feta". "Jo un tros de cansalà". "Jo ..." El pare torrant i menjant. "Com cou l'allioli!", "Beu i raona... solta el mos". Els entesos canvien el vi: "Ara toca negre". "Ens picarem". "Estem en casa".

Nevada - 15/12/2001

I van menjant i van beguent i van contant i van mirant-se. El pare i la mare ja no s'alcen de la taula. Els joves van emportant-se els plats, buidant-los, tornant-los a omplir, portant pa, escurant. Com són tanta gent i tan organitzats, la taula està neta i parà per al café, pastissos, el xampany...

I a misa del Gall, a compartir amb la gent del teu poble un temps d'alegria. A besar al Jesuset, a cantar unes nadalenques i en acabar la misa, a menjar xocolata i coca.

El dia de Nadal encara som més gent a casa. Els que faltaven perquè havien anat a sopar a cals sogres, arriben contents i carregats de flors, begudes i més pastissos. "Quants som?", "Si anit n'erem dotze, més quatre, setze". "Hauríem d'ajuntar altra taula". La taula s'havia quedat mig parada de la nit anterior, només calia afegir-li un reparo. Hui es llueix la mare: ha preparat, com tots els Nadals, el putxero: olla amb pilota. Primer el caldo, amb tropesons per qui en vullga: "coco" de la gallina, coret del conill, fetget, fideus per als menuts; i després, la verdura, la carn i la pilota. Com anit ens quedàrem farts i no teníem ganes de dolç, hui ració doble.

Ha arribat l'hora dels pastissos de moniato de la mare. La veritat es que no sabem com han pogut arribar a Nadal, ni com ha pogut la mare fer-los. Primer va fer el dolç de moniato i el guardà dins d'un llibrell en el rebost. Però els xiquets, que tenen molt bona gana i són a muntó llépols, feien viatgets al rebost i amb el ditet sucaven de la pasta.

El fred estira la pell

"Xe, que no arribarà a Nadal" renegava la mare veient com abaixava el nivell del dolç. Què bons estan!. Pasta la justeteta i molt de moniato. I els pastissets de punt de bescuit, i els mantecaos i els cocotets... La mare el dia de Nadal sempre es fa la seua copeta d'anís i li pugen els colors a la cara i ens dóna risa. Què bé s'està en ca la mare.

A l'hora del cafè es fan rotgles: els homes se'n van a una taula amb la seua copa de conyac o de wisqui i mamprenen la partida de truc. Els xiquets a la voreta del foc jugant i les dones raonant. I arriba el moment màgic, les estrenes. Comencen els més xicotets acompanyats per les mares. Li besen la mà als avis, després als tios i als seus pares i van arreplegant un montonet de bitllets que els fa molt de goig. Els xicotets li donen els diners a la mare i els majors se'ls aguarden. "On vas amb tants diners?" Li diu una mare al seu fill. "Porta , jo te'ls guardaré en la vidriola".

Tots van passant i besant-se. Els fills han besat els pares i ara els pares també besen els seus, els avis. És un moment molt tendre, molt íntim, molt familiar, molt de Nadal. Els que estaven jugant al truc, encara que es fan els remolons, "on tinc la cartera?" , se rasquen la butxaca i passen per caixa, perquè el dia de Nadal tot està previst i cadascú sap els diners que ha de portar i els que ha de repartir. Després toca anar a besar-los la mà als padrins i als familiars més propers. Se't fa de nit anant i venint de casa en casa. Tot açò ho fas mentres eres xicotet, que una vegada creixes, et fa vergonya anar a cals padrins i cosins encara que saps que et donaran dinerets. Però és major la vergonya d'haver de passar per les preguntetes, "Xe, ja t'afeites?", "Ja tens nóvia?" i tu et poses roig com una tomata. I com has d'anar a soles, sense els teus pares, a vore a quin Déu t'encomanes per fugir de respondre.

Els següents dies de Nadal és tradició anar a València. Tota la família junta al circ, a vore pallasos, elefants, trapezistes, lleons, tigras... o al cine amb els pares. També anem al Betlem al Patronato. Anem sempre amb els senyor retor o algun seminarista del poble. Cal tindre punts acumulats, mèrits que has anant fent acudint a la doctrina, al rosari o a les novenes.

Ens agrada molt, sobretot quan ballen els dimoniets i canten:

**"Todos acatamos tu regio poder,
tus esclavos somos.
Viva Lucifer"**

Visió insòlita de la plaça - 15/12/2001

El fred estira la pell

que ens donava una miqueta de por i per això nosaltres li canviàvem la lletra: **"Todos atacamos..."**

El dia dels Innocents no eixíem de casa sense que la mare ens advertira que no caiguérem en cap de parany, "que no et facen creure que un burro vola".

I no parem de tindre satisfaccions a l'hivern. Quan arriba Cap d'Any no hi ha ni família ni església ni mises que valguen. Eixa nit cadascú es busca la seua colla i a gaudir, bé siga en casa d'uns amics o en algun lloc que facen sopar i festa.

Tarongers nevats a L'Eliana - 15/12/2001

1

La nit de Reis deixàvem unes sabates ben grans en la finestra de l'andana, la que dóna al carrer, oberta i un cabàs de garrofes i herba seca per a que els camells dels Reis Mags pararen a menjar i de pas caiguera algun regal. De bon matí, el dia de Reis, tots correuent a vore què havien portat. L'escala de l'andana estava plena de regalets escampats per cada graó, que feien que l'emoció anara pujant poc a poc, fins que arribaves dalt de tot i veies la caixa gran i el cor no et cabia dins del cos. Obries la caixa i et passaves el dia entretingut en l'andana i quan t'havies cansat de jugar amb els teus germans, baixaves al carrer a compartir la teua alegria.

Les primeres alegries de la natura les donen els arbres. Ens fem creus de com pot eixir la flor d'un arbre amb una corfa tan seca i dura, sense fulles, un arbre que sembla estar mort i tots els anys pel gener trau la flor: és l'atmetller. És la primera alegria per als ulls, la primera senyal de vida, la primera llum anunciadora del bon oratge. L'atmetller, si tot va com Déu mana, sol florir a mitjans de gener i és un raig de vida nova que no ens deixarà en molt de temps.

**"Por San Antón las cinco en sol,
lo dicen pero no son"**

Al meu poble sempre anem per davant de la tronà i del bon temps. El dia de Sant Antoni del Porquet duem a la porta de l'església els animalets i animalots per a que el senyor retor els beneisca i també portem un tros de pa beneït a casa a repartir-lo entre els que s'han quedat a l'estable, la porcaterra, la conillera o el galliner.

El fred estira la pell

"El primero no hace día, (el primero no tiene nombre)
el segundo Santa Maria,
el tercero San Blas
y Santa Águeda detrás.
Detente varón,
que primero es San Antón"

Estem en febrer. Més sants encara.

Pareix que l'hivern concentra tots els sants del calendari. I nosaltres els celebrem fent festa.

"Si la Candelària plora, hivern fora.
Si la Candelària riu, ja estem en l'estiu" (hivern i estiu)

Granitzada a L'Eliana - 1 de Maig any 2001

"Fecha memorable, siete de febrero
día de San Ricardo, que no se olvidará,
vino a este pueblo un gran forastero,
Salvador Pardalí..."

Així comença la cançó del Pardalí cantada pel tio Paquito Roget, que en glòria estiga i que en el seu honor i en el de tants Ricardos com hi ha a L'Eliana, la recordem sempre i especialment hui, set de febrer.

El Dimecres de Cendra si que és un dia gris. Toca anar a misa, passar per davant del senyor retor, com si anares a prendre la comunió i el senyor retor et posa un pessic de cendra en el cap, "Pulvis es et in pulverem reverteris" deia en llatí recordant-te que vens del fang i a ell tornaràs. Ja l'hem cagat llaurador. Tots els esforços que hem fet per estar contents, per torejar el fred, la foscor, va i eixe dia

El fred estira la pell

Ens diuen que hem d'estar tristos. "Con la iglesia hemos topado, amigo Sancho". Entrem en Quaresma i ahí no valen alegries: és un sálvesequienpueda. Cal fer el que fa l'altre per estalviar-nos maldecaps, i si vols fer alguna cosa diferent, has de buscar-la vida. L'església en Quaresma, controla cada moment de la vida de la gent del poble: que si la carn, que si el cine, que si la ràdio, la roba que portes... Eixos dies (40) hi ha qui es deixa de fumar, però el més greu es que no pots tocar ni menjar xixi, ni robre'l ni per espillera, ni la teua dona, ni la teua nòvia, "ayuno y abstinencia" de menjar, de tocar, de beure i de robre. És com un ull que tot ho veu i si et pillà et condena a patir de per vida "el fuego eterno" en les calderes de Pedro Botero.

Malgrat tot això, Març arriba, encara que "marzo marceró, mes carassero", i la llum es posa a créixer, i quan el dia pega en estiró d'adolescent, la vida deixa de ser un crió i es cola a borbotons per tots els racons de la casa. Com en una erupció s'alcen onades de noves vides i projectes.

Hem anat del solstici de desembre a l'equinocci de març. Des d'on acurta el dia i allarga la nit, fins a quan tot s'iguala; quan el dia i la nit s'emparellen; quan naix la llum i s'il·lumina el dia; quan el cos comença a estirar-se després de tant de temps ajupit i acurcat pel fred. S'acaba el silenci de l'hivern. Les plantes florides, molt de color, molts animalets i cants, molts cants. I comencen els focs, l'alegria, la diversió.

L'hivern s'acaba quan arriben les Falles.

Paco el Gros

Les falles

manifestació popular, celebració festiva i exercici d'enginy

Les falles són manifestació popular, celebració festiva i exercici d'enginy.

L'origen de les falles és perd en la nit dels temps. Indubtablement els arrels són molt antics i tenen una ascendència pagana. Amb quasi seguretat els seus inicis deriven de les fogueres que s'encenien en les festes saturnals amb els que és commemorava l'arribada del bon temps. Així vam trobar les festes de la Primavera de múltiples poblacions per tot el món, encenent focs per a saludar-la i despedir l'estació freda. En totes elles l'origen és el mateix: l'adoració al déu Sol, el qual porta la fecundació a la terra freda i dolorida després del pas del llarg hivern.

L'explosió sensual de la Naturalesa aconseguix en la Primavera les cotes més altes, especialment el primer diumenge de la Quaresma. En eixe moment tot renaix i tot es renova. Per això l'home primitiu, en contacte amb les forces naturals, captava eixa energia que li arribava amb els primers dies càlids i sentia l'impuls de manifestar la seua alegria amb celebracions festives: Músiques, danses, flors i fogueres.

A pesar de la seua forta implantació el cristianisme no va poder canviar aquells ritus pagans i va comprendre que la població no anava a trencar amb els ancestrals rituals dels seus avantpassats. L'Església sabia que amb el temps s'anirien oblidant les arrels paganes i perduria el sentiment religiós. Així els primers Papes, encara que el van condemnar, no van poder vèncer la voluntat del poble que, d'alguna manera, els obligava a respectar i mantindre aquelles tradicions, igual que va succeir amb les Carnestolendes. Estes van sofrir repressions i prohibicions al llarg dels segles, però mai no han pogut ser esborrades, ni proscrietes totalment.

Les falles

manifestació popular, celebració festiva i exercici d'enginy

D'esta manera veiem com de l'atac frontal va haver de passar-se a una hàbil evasió en què es van adaptar a la litúrgia cristiana aquelles festes, donant-los una nova advocació, igual que les mesquites de les nostres terres es transformarien segles més tard en esglésies. I d'esta manera es va dedicar al patriarca Sant Josep l'equinocci de la Primavera, de tant de significat agrícola amb la floració d'arbres i plantes.

En este context hem de situar les fogueres i fogates d'esta estació. El seu origen es troba, sens dubte, en aquells primers pobladors. Estos, després d'un dia de danses en honor de les peces cobrades, i després de la menjada compartida per tota la tribu, allargaven la vetllada ballant per les nits al voltant de la gran foguera, símbol de calor i com a ofrena nocturna al Déu Sol. Després la foguera va ser perpetuant-se com a símbol de festa que s'encenia per a celebrar esdeveniments extraordinaris i era oferida al poble com a diversió.

Així a València, s'encenien fogueres, denominades com "falles" o "alimares", amb motiu de la visita dels reis o per a festejar fets rellevants. La veu "falla" segons Corominas, prové del llatí "fácula", que significa torxa xicoteta. En la "Crònica" de Jaume I a se la troba quan diu: "e vengren allí foc encés en falles de fanèvol". I també es llig en el "Llibre de les dones" (vers 2.373) de Jaume Roig: "Caic la canela, féu bé la vela, per les tovalles, deixa-hi fer falles e flamejar per no tocar la seua mà".

En la terrassa del Micalet s'encenien unes "alimares" o falles la qual fumarada, coneguda popularment com fumada, durant el dia o amb focs per la nit, servien per a alertar a la població sobre circumstàncies diverses (com avisar que hi havia moros-pirates en la costa"), les quals van donar origen a esta popular quarteta recollida per Joaquim Martí i Gadea en el seu obra "Tipus, modismes i coses rares i curioses de la Terra del Ge":

**Les falles del Micalet
duraven una rosada,
i a lo que dura poquet
el públic les aplicava".**

Les falles

manifestació popular, celebració festiva i exercici d'enginy

Superats els problemes de la inseguretat s'encenia la "falla" del Micalet a hora de l'Àngelus per a anunciar este moment a aquells que lluny de la ciutat no els arribava el so de les campanes.

Particularment era davant de la porta de les barraques i alqueries de l' Horta, o en les eres de les masies del secà, on encenien fogueres per a festejar els canvis d'estació. Estos focs cap tenien a veure amb les falles actuals. Eren bótes o tonells replets de quitrà i llenya. Però, subtils canvis se van anar introduint en les mateixes amb el transcurs dels anys. Se les va revestir amb pintures grotesques i bastons adornats, i es van col·locar en elles "figures d'embalum - "ninots" - molt ben fetes", que representaven bé persones o animals. D'esta manera van ser transformant allò que era una simple pira en què és cremaven trastos vells, mobles trencats, borumballes, llenyes i estores, en un cadafalc en el que és col·locaven per a la seua incineració, com en un pagà acte de fe, totes aquelles coses que el poble detestava.

En la nostra societat està molt arrelada la tradició, pròxima a la llegenda, que les actuals falles tenen el seu origen en la neteja que portaven a terme en els seus tallers els components del Gremi de Fusters del barri del Carme la vespra de la festivitat de Sant Josep, el seu patró, és a dir amb la arribada de la Primavera i del bon temps.

En aquells temps, -"els fusters" -, treballaven en xicotets tallers artesanals, la majoria amb patis i corralles en els que el clima de la nostra terra els permetia laborar fins a primeres hores de la nit i a l'aire lliure durant gran part de l'any. Però des d'arribada de la tardor, fins que acabava l'hivern (de Sant Miquel a Sant Josep; del 29 de setembre al 19 de març), quan els dies són curts i el clima obligava a abandonar els patis, els fusters es replegaven als seus tallers en els que tancaven i havien d'acabar la jornada enlluminant-se amb cresols d'oli. Estos els penjaven d'uns artefactes que ells anomenaven "pelmodos", "parots", "pagés" o "esteu", espècie de penjadors de peu amb tres potes, que recordaven als lampadaris romans, amb diversos braços en els que es col·locaven els cresols.

Les falles

manifestació popular, celebració festiva i exercici d'enginy

D'esta manera passaven l'hivern, fins que l'arribada de la Primavera feia inútil les llums de cresol: el dia s'havia allargat i es podia tornar a treballar als patis exteriors de les cases. "El parot és gasta per Sant Miquel i és crema per Sant Josep". Era el moment en el qual l'esperit d'aquelles gentes s'eixamplava i per qualsevol s'escampava i brollava una alegria general.

Calia netejar el taller de borumballes, estelles i trastos vells. A més els aprenents recorrien el carrer arrossegant una "estoreta velleta" que la proximitat de la Primavera també feia ja innecessàries, per a arreplegar "per a la falla de Sant Josep, el Tio Pep" els objectes inservibles del veïnat. "mes que siga la tapadora del comú número ú". I la millor manera per a fer desaparèixer tot lo inútil era per mitjà d'una foguera a la qual botaven foc davant de les portes dels seus tallers la vespra del patró gremial, Sant Josep. En ella es cremava també l'odiat "parot", símbol dels dies freds i foscos del passat hivern, moble que ja no era necessari al taller i més ben destorbava, i la imatge del qual era fàcil transformar-la en un ninot.

La mateixa alegria de què feien gala els camps amb la nova floració, s'apoderava també dels sers humans. I com la humanitat sempre ha agradat de cantar i ballar al voltant del foc, havia nascut una nova festa, hereva de les velles opalies i compitalies. Tampoc cal oblidar que estes festes cauen al mig de la Quaresma i sempre ha sigut costum per tota Europa cremar en estes dates ninots i ninos de cartó satírics, o representant dimonis malignes, com una espècie d'exorcisme purificador.

Però l'espèrit artístic, agut i sorneguer del nostre poble es va exigir més. I prompte algú penjaria del "parot" una vella brusa d'algun company de treball del qui pretenia burlarse a manera de contrafigura. I un altre clavaria una carabassa en la punta del pal, obrint-li uns orificis perquè pareguera un cap humà i tinguera semblança amb una persona de carn i os. Havia nascut el primer "ninot" que provocaria la hilaritat dels altres. Després arribaria l'imitar la figura de algun antipàtic personatge de barri, amb una perruca i una vella casaca, doncs el caràcter del nostre poble és també profundament crític, epigramàtic, mordaç i satíric al mateix temps. A este veí tractarien de denunciar-lo o ridiculitzar-lo maliciosament pels seus vicis o accions censurables. Però bastarien uns calçons i una brusa plena de palla, com si d'un espantall es tractara, a més d'una careta carnavalesca, perquè el "ninot" iniciara la seua carrera cap al foc. D'esta manera la foguera s'havia transformat en una falla.

Les falles

manifestació popular,
celebració festiva
i exercici d'enginy

Les falles

manifestació popular, celebració festiva i exercici d'enginy

Més tard algú faria amb quatre bambolines un "cadafal" i manera d'ara, damunt del qual es col·locaria aquella imitació de "ninot" perquè tots pogueren vore-ho millor. I no faltaria després la musa popular perquè algú escriguera uns quants versicles ("l'explicació i relació de tot el que conté la falla") quasi sempre en valencià, i altres vegades bilingües, quasi sempre fescarats, eròtics i altres fins a perversos, col·locats en els bastidors del cadafal o apegats en les façanes de les cases més pròximes, desvelant la intenció de tot aquell muntatge, com la còpia grossera d'un acte de fe, en el que el poble es lesfogava en la seua eterna lluita per la justícia social o, simplement, sobre els "embolics del veïnat". I la primera falla ja estava feta. Així la paraula falla es va aplicar en avant tan sols a aquelles fogueres que exposaven una crítica social. Havien sorgit com un crit de llibertat i d'alegria dels hòmens, fent bullangosa i divertida que treballaven la fusta. De seguida es van guanyar l'aplaudiment del poble pla i també l'enverine de les autoritats, que quasi sempre estaven al punt de mira. I, al seu voltant, com no podia ser menys, el crepitjar d'una raca i el tro d'uns coets mai faltaven per a completar la festa, amb l'afegit d'alguna música.

“El tribunal de les aigües”

El "Tribunal de les Aigües de la Vega de València", més conegut per la seua denominació abreujada de "Tribunal de les Aigües" és, sens dubte, la més antiga de les institucions de justícia existents a Europa. La seua setmanal reunió, cada dijous de l'any, al costat dret de la gòtica Porta dels Apòstols de la Seu de València, constituïx una cita obligada per a les agències de turisme, visites escolars, simples vianants, que es congreguen al seu voltant a l'espera que les veïnes campanes del "Micalet de la Seu" donen les dotze hores per a contemplar el seu funcionament. Això no ens ha de portar a l'errònia conclusió de tractar-se d'un organisme folclòric i inoperant que la tradició ens ha llegat; perquè, després d'eixa senzillesa i simplicitat de funcionament, sense complicats protocols i fórmules jurídiques, s'amaga un model de justícia que l'home de l'horta ha respectat en una mil·lenària institució que ha sobreviscut a totes les reformes legislatives sent sempre apreciada per la seua singularitat i perfecte funcionament, constituïnt hui, sens dubte, un dels béns més preats del patrimoni cultural valencià.

Possiblement existira ja en temps dels romans una institució que donara solució als conflictes d'aigües en terres de València; la història ens il·lustra respecte d'això en temps d'Anníbal i la segona guerra púnica; mes, tal com ha arribat a nosaltres esta institució jurídica, correspon la seua organització a l'Islam i, més concretament, als temps del califat de Còrdova amb Abderraman III i Al-Hakem II. No obstant això, amb tal certesa històrica i en la seua total plenitud ho trobem ja en temps del rei Jaume I el Conqueridor quan, després de la conquesta de la ciutat en 1238,

en el fur XXXV confirma tots els privilegis que gaudien els regadius en temps dels àrabs ("... segons que antigament és e fo establít e acostumat en temps de serraïns" -... segons d'antic és i fou establít i acostumat en temps dels sarraïns). Dos detalls basten per a rememorar la seua antiguitat a temps de la València àrab: el costum de reunir-se en la porta de la Catedral, la que anteriorment fou mesquita major, per la prohibició que tenien d'accedir a l'interior de la mateixa els molts musulmans que van continuar cultivant els camps de l'horta valenciana, i que va obligar a traure a l'exterior el tribunal que abans funcionava dins de la mesquita. L'altre que indica la seua procedència àrab ho constituïx la celebració dels actes del Tribunal els dijous, dissabte del calendari religiós musulmà, al costat del fet de reunir-se a les dotze del dia, moment en què el sol en el seu zenit indica el canvi de dia per als mahometans.

“El tribunal de les aigües”

A pesar de l'abolició dels furs de 1707, ni Felipe V, que va unificar la legislació, ni els seus successors, van alterar una institució que en tan gran manera contribuïa al floriment de la rica Horta de València i el Consell reial va manar que els sequiers continuaren en el ple exercici de la seua jurisdicció. Tampoc els francesos, en temps de Napoleó Bonaparte, van fer innovació alguna.

En les Corts de Cadis de 1812, al tractar de l'arreglament dels tribunals, es va disposar el cessament de qualsevol fur privatiu de qualsevol classe. Va fer llavors un encés elogi i defensa del nostre Tribunal, el valencià, el senyor Francisco Javier Borrull, en la sessió del 31 de juliol de 1813, recolzant que els sequiers de l'Horta d'esta ciutat continuaren a conèixer dels negocis relatius a les aigües de les sèquies, els seus regs i la resta de; assumpte que va passar a la Comissió d'arreglament dels tribunals; i pesar de les bones disposicions manifestades, abans van cessar les Corts que es va presentar l'informe. Així, el cèlebre Decret de 4 de maig de 1814, que establia l'Antic Règim, va deixar el Tribunal en la plenitud de les seues funcions i sense alteració en l'exercici de les mateixes.

Ia en els nostres dies, en quatre ocasions nostre monarca, el senyor Joan Carles I, ha convalidat amb la seua firma l'existència del Tribunal de les Aigües de la Vega de València. en la Constitució Espanyola de 1978, en el seu article 125, en el que s'al·ludix als tribunals consuetudinaris, en clara referència al Tribunal de les Aigües de València; en l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana de 1982; en la Llei Orgànica del Poder Judicial, de l'1 de juliol de 1985, en el seu article 19; finalment, en la Llei d'Aigües, núm. 29, de 2 d'agost de 1985, en el seu preàmbul on se cita com a model ("... de la que és exemple el tribunal de les Aigües de la Vega de València").

EL SISTEMA DE REGS DE L'HORTA DE VALÈNCIA

De la mateixa manera que el riu Xúquer, terres baix de la província de València, fertilitza les riques hortes de La Ribera, el Túria, segon gran riu de la nostra Comunitat, rega els fèrtils llims de la planura costera en la que s'assenta la fundació romana de Valentia. Estos dos, Xúquer i Túria, apareixen bellament representats en la iconografia de la portada barroca del Palau del Marqués de Dos Aigües personificats en dos grans atlants que, abocant les seues abundants aigües, vénen a ser una simbòlica i ellíssima expressió del que signifiquen per als camps i economia valencians.

Les sèquies mare són huit: per la marge dreta del riu Túria prenen aigua cinc sèquies: Quart, Benacher i Faitanar, Mislata, avara i Rovella. Pel seu marge esquerra les de: Tormos, Mestalla i Rascanya. Una vegada més, la iconografia artística valenciana a personificat al pare Túria i a les seues sèquies en la bella font que, en el cor de València, antic fòrum de la Valentia romana, en la plaça de la Verge, recorda altres grups escultòrics de l'antiguitat greco-romana com el líl o el Tíber, rius al costat dels quals van sorgir les més importants cultures del món occidental. El nostre Túria pareix representat com un gegantàs, reclinat, rodejat de donzelles que aboquen les cristal·lines aigües dels seus ànters en la font.

“El tribunal de les aigües”

L'ORGANITZACIÓ I GOVERN DE LES SÉQUIES

Per a la distribució de les aigües, el rei el senyor Jaume va establir una fórmula senzilla i eficaç: tots els regants d'una séquia són propietaris en comú de l'aigua de la seua dotació; però, l'aigua es concedix en proporció a la quantitat de terra que es posseïx; l'aigua està unida a la terra, no es pot separar d'ella; qui ven la terra, ven al mateix temps l'aigua, són inseparables.

Totes la terres que reben les aigües d'una séquia mare, per mitjà del sistema de séquies més xicotetes, constitueixen una Comunitat de Regants; els seus membres són els propietaris del cabal d'aigua amb què es dota a la séquia. Atés que el cabal d'aigua del riu Túria és molt escàs i molt gran l'extensió de terra cultivable (17.000 Has), es fa necessària una administració exemplar de l'aigua perquè esta abast a la totalitat de les terres i poder salvar així les collites. Hui, amb l'existència de grans embassaments que regulen el cabal de les aigües d'un riu, no hi ha el problema d'escassetat en els estiatges; però antany, en els moments d'escàs cabal, les primeres séquies podien emportar-se tota l'aigua i deixar sense ella a les últimes. La solució al problema de distribució de les aigües va arribar amb la creació d'una unitat volumètrica variable, anomenada "fila" (etimològicament, del vocable àrab "fil-lah", part treta d'un tot), que permet una sàvia distribució del cabal existent.

La "fila" no és un volum fix d'aigua sinó variable en funció del cabal del riu. D'esta forma, quan les aigües del riu Túria abasten el lloc on arranca la primera de les séquies, es distribuïx en 138 parts iguals, a les que es va anomenar "files", que després seran assignades a les distintes séquies, amb el que estes voran garantit el seu dret a l'aigua que variarà en funció del cabal total del riu podent ser files "grosses", si el riu disposa d'abundant cabal, o files "primes", si este fóra més reduït; però, el bé més preat, l'aigua, es vorà sempre equitativament repartit.

Les Comunitats de les Séquies es regixen per velles Ordenances que se van transmetre de viva veu pels àrabs i després, ja escrites, es van conservar fins a principis del segle XVIII que Felipe V les va ratificar.

“El tribunal de les aigües”

La senzillesa i realista distribució de les aigües és essencial, igual que una necessària autoritat per a administrar equitativament l'aigua en moments d'escassetat. L'estricta observança de les normes és vigilada per una Junta administradora que es renova cada 2 o 3 anys.

El cap d'esta Junta, anomenat Síndic, és elegit entre tots els membres de la Comunitat de Regants i ha de ser llaurador i cultivador directe de les seues terres, l'extensió dels quals ha de ser prou per a poder viure d'elles, i amb coneguda fama de "home honrat". Com a president de la séquia, té el poder executiu de la mateixa i entre les seues funcions està la de ser membre del Tribunal de les Aigües. La resta dels membres de la Junta de govern de la séquia, Vocals i Electes, també llauradors, són, així mateix, elegits democràticament per tots els regants de la Comunitat; han de pertànyer als diversos trams en què està dividida la séquia; és a dir, dels primers trams, dels del mig i dels que es troben al final de la mateixa, a fi que puguin defensar els interessos dels llauradors de tota la séquia, propietaris de la mateixa manera del cabal de les seues aigües. Síndic i Vocals es troben ajudats en el seu treball pels Guardes de la séquia, empleats encarregats que l'aigua arribe a tots segons torns i tandes de reg, fent doble la funció que realitzen: d'una banda, protegir el dret del regant a l'aigua que li correspon, i per una altra, tindre al corrent al Síndic i Vocals de la marxa del reg i dels entorpiments i infraccions cometes perquè estes siguen denunciades davant del Tribunal de les Aigües.

“El tribunal de les aigües”

És la institució que les Comunitats de regants de les séquies de la Vega de València van crear i van perfeccionar al llarg de la història per a governar i distribuir equitativament l'aigua per al reg.

El Tribunal està constituït pels huit síndics de les séquies (va haver-hi temps en què van ser set fins que la séquia de Benager-Faitanar es va arrancar de la de Quart i va passar a huit el nombre de síndics). Hi ha una sèrie de detalls que expliquen el seu perfecte funcionament i la raó de la seua supervivència al llarg dels temps. En primer lloc, el Tribunal no sols té autoritat sobre una séquia, sinó sobre el conjunt de les mateixes. En segon lloc, els seus síndics han sigut elegits democràticament d'entre els membres regants de la seua respectiva Comunitat; és a dir, no es tracta d'una autoritat superior la que imposa els jutges, sinó les bases les que elegixen el jutge perquè els jutge, per la qual cosa sempre es busca als membres més honestos i justos a complir amb el seu deure. Finalment, no són els seus membres persones llegendes en dret, perquè, si bé és cert que no són persones de formació jurídica, no són desconeguts del dret que han d'aplicar, basat en unes Ordenances que dominen a la perfecció i que constitueixen el corpus jurídic pel qual es regix cada una de les Comunitats de les Séquies (els seus torns de reg, les obligacions de neteja de canals i séquies, pagament d'aportacions per a gastos generals de la Comunitat...)

Tot això explica la seua autoritat moral, la seua pervivència, el respecte que es té a les seues sentències, sempre acatades fins al punt que no ha sigut mai necessari acudir a la jurisdicció ordinària per al compliment de les mateixes. Inclús, s'ha donat el cas de ser denunciat davant del Tribunal algun síndic membre del mateix i este, amb la major naturalitat, s'ha desproveït de la seua brusa d'hortelà, que vist amb gran dignitat qual toga de magistrat, i s'ha col·locat en el lloc dels acusats per a esperar la deliberació i sentència i, tot seguit, ha tornat al seu lloc en el Tribunal per a prosseguir l'orde del dia.

“El tribunal de les aigües”

FUNCIONAMENT DEL TRIBUNAL

És summament senzill. La persona denunciada és citada pel Guarda de la séquia per al dijous següent. Fins a dos vegades més és citat en cas de no comparéixer i, de no fer-ho, s'admet la denúncia i se li jutja i condemna en rebel·lia. Mai ha sigut necessari acudir a la força pública per a fer-li comparéixer.

S'asseuen els síndics en les butaques assignades a cada una de les seues respectives séquies. Assistix l'Algutzir del tribunal, tant guard major o verdader "atantador", encarregat de donar l'aigua i alçar les comportes o parades, portador com a insígnia d'un impropï arpó de llautó daurat, de dos pues, una d'elles encorbada, que era l'instrument amb què separaven i replegaven les taules de les ranures dels partidors. L'Algutzir sol·licita del President la vènia per a iniciar les citacions i crida públicament: "Denunciats de la Séquia de Quart!", i acudixen els denunciats, si n'hi ha, acompanyats pel guarda de la Séquia. Les citacions es van fent per l'orde en què les séquies prenen l'aigua del riu, iniciant-se per la de Quart, que és la primera, i acabant per la de Rovella, que és l'última.

El Guarda exposa el cas o presenta el querellant, si hi ha acusador privat. Acaba amb la frase de ritual. "És quant tènia que dir". El president inquirix: "què te que dir l'acusat?", i passa a defendre l'acusat. Ja ha caigut en desús el cèlebre "calte vosté i parle vosté", igual que aquell antic costum, de tradició àrab, d'assenyalar amb el peu a qui es concedia la paraula. Els tràmits totalment verbals. El desenrotllament del juí es fa en llengua valenciana. Tots intervenen en el seu propi nom, ni advocats ni documents escrits; poden proposar testimonis i inclús inspecció ocular (la "visura"). El president i membres del Tribunal poden fer les preguntes necessàries per a millor informació del cas i, sense més tràmit i en presència dels interessats, el Tribunal delibera sentència.

“El tribunal de les aigües”

Per a garantir la imparcialitat, en l'alliberament no intervé el Síndic de la séquia a què pertanyen els litigants; i també és norma que si el denunciador pertany a una séquia de la dreta del riu, la sentència la proposen els síndics de les séquies de l'esquerra, o viceversa. Si la sentència és condemnatòria, el President ho fa amb la frase de ritual: "Este Tribunal li condemna a pena i costos, danys i perjuins, en arreglament a Ordenances".

Les Ordenances de les respectives séquies establiren les penes per a les distintes infraccions. I no caben recursos ni apel·lacions ja que la sentència és executiva de per si; d'això s'encarrega el Síndic de la séquia. El Tribunal només reconeix i sentència si el denunciador és culpable o innocent.

Quant al motiu de les denúncies es tracta, sobretot, de: furte d'aigua en temps d'escassetat, ruptura de canals o murs, "sotaiguar" tirant aigua en camps veïns que danyen la collita per excés d'aigua, alterar els torns de reg prenent l'aigua el dia que no procedix, tindre les séquies brutes que impedisquen que l'aigua circule amb regularitat, alçar la "parada" quan un regant està usant del seu torn, regar sense sol·licitud de torn...

Poden, així mateix, ser jutjats els empleats de les séquies, tant per la seua condició de regants com per la seua actuació davant d'altres Comunitats de regants. Inclús els propis síndics, com ja s'ha comentat. La jurisdicció s'estén, igualment, a persones alienes a les comunitats de regants que han causat algun perjudici al sistema de regs, doncs, amb els seus actes, han entrat per pròpia decisió en l'esfera de competències del tribunal. En cas de no compareixença, se li condemna igualment i s'acudix a la via ordinària presentant querella civil per danys i perjuís, adduint entre les proves la sentència condemnatòria del Tribunal de l'Aigües.

Els tràmits del judici, com ja s'ha dit, són totalment verbals. No obstant això, després de la primera llei d'aigües, la necessitat de deixar una certa constància va conduir a un Llibre de Registre en què figuren unes poques dades de cada judici com el denunciador, séquia, motiu de denúncia i data.

“El tribunal de les aigües”

El Tribunal té una doble funció: judicial i administrativa. Per costum, s'utilitza el nom de Tribunal dels Sequiers de la Vega de València per a referir-se a estes dos funcions, conjuntament, mentres que el nom de tribunal de les Aigües es reserva per a les funcions judicials pròpiament dites. En realitat són dos òrgans distints però que actuen el mateix dia, lloc i hora, i integrats per les mateixes persones (el síndic és, al mateix temps, jurat i sequier) o amb una leugera variació (la Séquia de Rovella té un síndic-jurat i un síndic-sequier). Quan acaben de ser jutjats els casos denunciats en el marc de la Porta dels Apòstols, els síndics passen a la veïna Casa-Testuari per a tractar els assumptes comuns; en este cas són nou els síndics ja que s'incorpora el representant de Xirivella.

El problema fonamental a tractar és la situació de l'aigua del riu; segons el cabal, es decidix obrir més o menys els torns de les séquies i, si procedix, sol·licitar, acudint a antics privilegis concedits pel rei Jaume II, en 1321, aigua de la séquia de Moncada (l'antiga séquia Reial o de Puçol). En este aspecte administratiu, el Tribunal està subjecte el comissari d'aigües, com a entitat superior, que taurà de resoldre les qüestions plantejades entre el Tribunal de les Aigües i el Sequier major de Moncada.

Actualment, el tema principal de les reunions està en relació amb l'eixida d'aigua del Pantà de Benaixèver. Per a les dos funcions, jurídica i administrativa, del Tribunal de les Aigües de la Vega de València es compta amb l'assessoria d'un advocat que resol les consultes plantejades sobre Ordenances, intervé davant de la jurisdicció ordinària, presenta els recursos en defensa de l'Horta, etc.

“El tribunal de les aigües”

CARACTERÍSTIQUES DEL TRIBUNAL DE LES AIGÜES

Un estudi realitzat pel professor Vicente Fairén Guillém -El Tribunal de les aigües de València i el seu procés (Oralitat, concentració, rapidesa, economia). València, 1975-, fa especial incidència en els traços més característics del nostre Tribunal i que vénen a ser les majors ambicions doctrinals en el camp del dret processal de tots els països:

LA CONCENTRACIÓ, perquè els síndics tenen davant de si el que podríem denominar instrucció processal del fet per a procedir judicialment i resoldre sense ajornaments: està el Guarda o llaurador perjudicat, està l'acusat, estos dos poden exposar el seu cas i aportar proves i testimonis.

L'ORALITAT, perquè tot el jui és oral, des de la denúncia, que presenta el Guarda o el denunciant, fins a la sentència, també oral, passant per la indagatòria, aclarint, explicant o justificant els fets amb la intervenció del president i síndics que interroguen verbalment a les parts.

LA RAPIDESA, potser la característica que més ha influït en la pervivència del Tribunal. Reunit totes les setmanes una vegada, tracta les infraccions comeses des del dijous anterior; només poden demorar-se els assumptes fins al 21 dies com a màxim, i això, per incompareixença dels denunciats.

L'ECONOMIA, ja que els juis no ocasionen cap gasto de tipus processal; els Síndics no perceben sou ni dieta alguna ja que el jutjar és una de les seues obligacions com a síndics de les séquies. El denunciat només ha d'abonar l'import dels gastos de desplaçament dels guardes o Alguatzir del Tribunal. No és un gasto processal el pagament de responsabilitats econòmiques pels danys que el denunciat haja ocasionat.

“Falles 2001”

“Falles 2001”

Els clavaris de la Mare de Déu del Carme de 2001 de L'Eliana obsequien al grup de dances "Les arracades" el seu primer estandart

"Falles 2001"

GERS

Mirande et L'Eliaña

Feliz aniversario

La pluie n'a pas gâté la fête. - DOW J. C. L.

Il pleuvait. Il faisait froid. Mais Paquito Chocolatero, Amparito Roca, la mascleta, la paella et le sens de la fête des amis « jumeaux » de L'Eliaña ont fait oublier ces désagréables détails.

La fête de l'Europe a coïncidé, hier, à Mirande, avec le dixième anniversaire du jumelage avec L'Eliaña, la petite dernière adoptée par les Aïnés de Mirande de Tubize la Belgique de Kortaïl, Allemande et de San Mauro l'Italienne.

L'Eliaña, c'est la région de València, Valence, c'est la paella, le plat espagnol le plus connu, à l'étranger, c'est aussi les fallas, grandes fêtes de mars, dont l'origine se situe au Moyen Age, quand les charpentiers pour la Saint-Joseph, leur saint patron, brûlaient les chutes de leur tra-

vail (feux : fallas). Puis, au fil des ans et des siècles, on brûla aussi les portraits de personnes indésirables puis il y eut une émulation entre quartiers pour arriver à ces véritables chefs-

d'œuvre de carton pâte à l'existence éphémère, brûlés le 19 mars à l'issue d'une semaine de réjouissances avec mascletas, gigantesque et assourdissante pétarade, corridos, c'est le premier grand rendez-vous taurin de l'année pour les aficionados et musiques.

Et hier, à Mirande, ce furent des fallas. A part les toros, on eut droit à tout : musique, mascleta, fallas, paella. Alors, la pluie ?

Mais si Mirande a fait la part belle, anniversaire oblige à L'Eliaña, toutes les autres villes

jumelles représentées ont pu s'exprimer pour parler de l'Europe du quotidien, faite par ces gens de la base qui y croient et que Mirande veut contribuer à faire.

Des récompenses

A l'occasion de la Journée de l'Europe, les élèves les plus méritants des établissements scolaires mirandais ont été récompensés.

Ecoles et collège Notre-Dame : Sébastien Sabathier CM 2, Caroline Dufon, Cl 1

Olivia Pisset, 6e - Laura Dubosc, 3^e

Lycée agricole : Damien Monvil, BEPA première année productions animales option bovins - Céline Marnet, BEPA première année productions animales option équins - Laurent Cestac, BEPA première année aménagement de l'espace - Mélanie Bégué, BEPA première année maréchalerie.

Groupe E - Duffort (claq élèves) : Marina Duffau-Bordes CP, Céline Mar, CE1 - Yohann Millas, CE 2 - Marie Barreille, CM 1 - Sarah Rumeau, CM 2

Lycée A - Fournier : Marie-Pierre Shauri, terminale L.

Lycée A - Fournier section professionnelle : Amélie Bédès, terminale BEP - Liliane Bourdettès, première professionnelle.

Collège de l'Astarc : Emilie Simon-Collanges, troisième 2 - Philippe Maimit, troisième 1

"Falles 2001"

Fallera major i Presidents de 2000 i 2001

Entrega del guardó a la Conselleria d'Educació i Cultura - Generalitat Valenciana

Amb les jugadores de hambol "El Osito" L'Elia

“Falles 2001”

Seguint en atenció el partit. No va poder ser!

Preparatiu per a la Champions League “València Campions”

Visita de la Mesa de les Corts Valencianes a L'Eliana.
Presidenta Na Marcela Miró.

“Falles 2001”

Com sempre participant. Paelles organitzades per la J.L.F.

Amb la Presidenta de les Corts Valencianes

Visita a Mirande (França) X Aniversari agermanament L'Eliana

A l'any 2001 el premi 18€

“Falles 2001”

les nostres bunyoleres

Recepció Diputació de València

visita a la falla de la delegació Rusa

*El Plànol de l'Eliana
de 1829*

El per què d'aquesta adaptació

Enguany, la Falla Josep Antoni, Puríssima i Major de L'Eliana, seguint amb la seua línia de treballar per promoure l'ús del Valencià, dignificant i donant a la nostra llengua la presència i el lloc que es mereix en totes les nostres activitats, ha volgut fer l'esforç que suposa l'adaptació i traducció al Valencià de la Ressenya històrica i del facsímil d'un plànol de L'Eliana del 1829, préstec de l'Ajuntament de L'Eliana, per valorar-la com a una oportunitat valuossíssima que contribuirà a una més ampla difusió dels documents en la nostra llengua entre els ciutadans i ciutadanes de L'Eliana.

La troballa i l'edició del facsímil

Fernando Muñoz Nebot, documentalista i autor del document original que ha servit de base a aquesta adaptació i traducció al Valencià, "El Plano de L'Eliana de 1829", investigava en l'Arxiu del Regne de València sobre l'Ordre dels Carmelites de València durant el període de l'anomenada "Desamortització de Mendizabal" quan va trobar l'expedient i el plànol corresponent d'una sol·licitut per a la construcció d'un molí de farina en l'anomenada Heretat de L'Eliana que, datat el 1822, té la importància de ser el document més antic trobat fins el moment del terme municipal de L'Eliana.

Històricament, aquesta Heretat va ser adquirida, primerament, l'any 1570 com a propietat pels Carmelites per a la seua explotació agrària i el 1835, se'ls incauta als Carmelites durant la Guerra de la Independència, per a ser després desamortitzada i adquirida pel Marqués de Casa Ramos De la Fidelitat.

Fernando Muñoz Nebot, per estar molt estretament relacionat per qüestions familiars amb la Marquessa de Casa Ramos, propietària de l'antic Palau de L'Eliana i amb el propi Ajuntament de L'Eliana, decidix oferir aquesta troballa l'any 2000 a aquest últim, i l'Ajuntament opta per la realització d'una edició limitada de dos-cents exemplars del facsímil del plànol de L'Eliana i de la ressenya històrica annexa, aprofitant-la per a commemorar la visita que la Mesa de les Corts Valencianes va fer al municipi de L'Eliana el 30 de gener de 2001, oferint-la com a obsequi a la Presidenta i els Portaveus de la Mesa, representants polítics i d'organitzacions i col·lectius del municipi.

IMAGEN DE NUESTRA SEÑORA DEL CARMEN.
"Virgen por" en "Fidelidad" de la "Cidad de Valencia" en el año 1829.

Comunidad del Carmen

Año 1829.

Pl. Prim.

f.º 83. n.º 273

Reg. de Val.ª

Regia de Murcia

La Comunidad de Religiosos de N.ª P.ª de la
Comun.ª de Val.ª

Libro

Estableci. de un Matern. suyo en el P.º de
la Villa Puebla de Vallbona en la ciudad
de la Huesca por p.ª de dicha Comunidad

Friedmann
La Dom.ª p.ª
de Val.ª

907

Sobre el nom de l'Eliana

Per als Carmelites Calçats de l'Antiga Observança, la seua Orde, havia sigut fundada ni més ni menys que pel profeta Elías, en el muntanya Carmelo, celebrant estos amb gran solemnitat la seua festa anual el 20 de juliol, durant segles, i igual que per a referir-se a la Companyia de Jesús, s'utilitzava col·loquialment el terme ignaciana, en clara al·lusió al seu fundador Sant Ignasi de Loyola, igualment s'usava el d'eliana per a l'orde de Sant Elies: Els Carmelites.

El P. Carranza, nascut a València en 1527, en la seua obra "Catechismos de religiosos" ens fa una succinta descripció de la capella que tenien "en el seu Eliana" quan parla de la Capilla de la Consolació del Convent del Carme de València, dient que és "toda de piedra y cuadrada. Enfrente tenía un retablo de figura antigua, al olio, pero de buena mano, como consta de muchas pieças que han quedado de dicho retablo, en la misma capilla; y ay un lindo cuadro del mismo retablo, en la capilla del Noviciado deste convento, y en una capilla que tenemos en nuestra Eliana. este retablo se deshizo cuando se hizo el que agora tenemos en Maçonería, de mano del más curioso y mejor artista que entonces reynaba, llamado Forment. Este retablo está en la recapilla de dicha capilla".

Quant a este nom, adjectiu que amb el temps se substantivarà, quelcom semblant ocorrerà en el cas del jesuïta del segle XVI Juan Bautista Eliano, qui, de família hebrea, i de nom Elías, al convertir-se al cristianisme serà conegut com Juan Bautista Eliano.

Així doncs, l'heretat posada baix la protecció de Sant Elies, venerat en la seua ermita baix esta advocació rebrà el nom d'Eliana, resultant així documentada la devoció a Sant Elies a Eliana com també a La Mare de Déu del Carme, patrona de l'orde carmelitana igual que al Santíssim Crist del Carmelo.

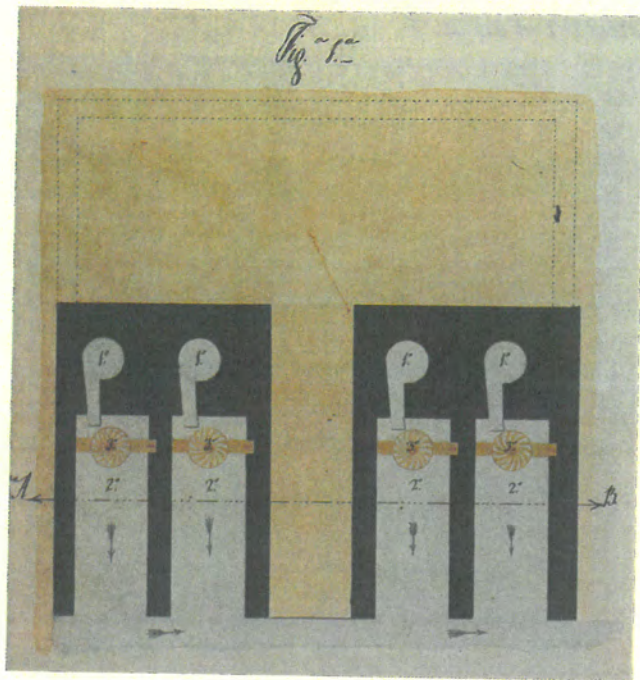

Sta Elia y el Angel.
ALLELVIA ALLELVIA

El Expediente y el Plano 1822-1831

L'expedient, del que forma part el pla, es troba en l'Arxiu del Regne de València, baix la signatura "Bailía, letra E, exp. 907 - apéndice" i constituïx un text de vint-i-quatre folis incoat a instàncies de Fra José Pallardó, procurador de la comunitat de religiosos de Ntra. Sra. del Carme de la Ciutat de València. En ell la comunitat del convent del Carme sol·licita autorització per a la construcció d'un molí fariner "en la heredad de la Eliana, propia de dicha comunidad".

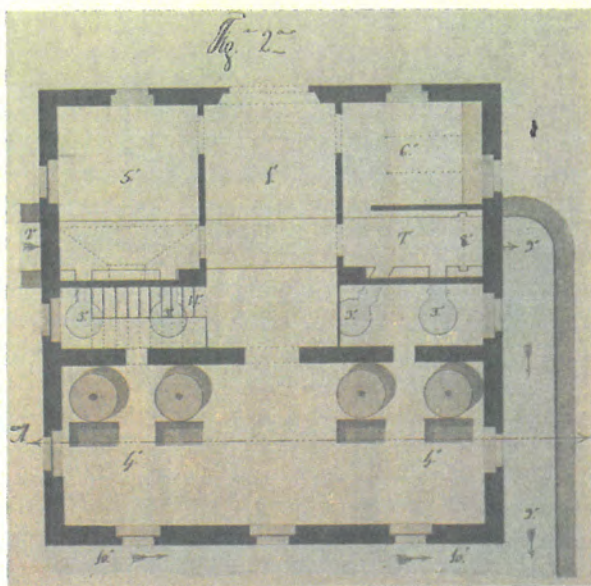
Assenyala, amb exactitud, la futura ubicació de l'edifici: "Molino Arinero sobre la acequia mayor, sus cauces, y terreno de la propiedad del citado Convento, a los confines y desagüe de dicha acequia para el Barranco comúnmente nombrado Mandor y sitio también nombrado del partididor de les cobetes".

El planol que acompanya a l'expedient, constituïx fins al moment, la representació gràfica més antiga que es conserva, tant del terreny del propi terme municipal com d'un edifici del mateix que existeix en l'actualitat.

L'expedient està format per successius documents que comencen en 1822 i conclouen en 1831. Veiem en primer lloc, com s'establixen les condicions per a la construcció del molí destacant entre elles l'obligació de la Comunitat Carmelita de pagar a la Vila de la La Pobra de Vallbona "por razón de pecha Real ordinaria todos los años en el día de San Juan de Junio la cantidad de cinco libras, moneda provincial". El dit ajuntament va concedir el permís, segons escriptura atorgada el 9 de desembre de 1822, sent en aquelles dates, esta classe de concessions, competència dels Ajuntaments.

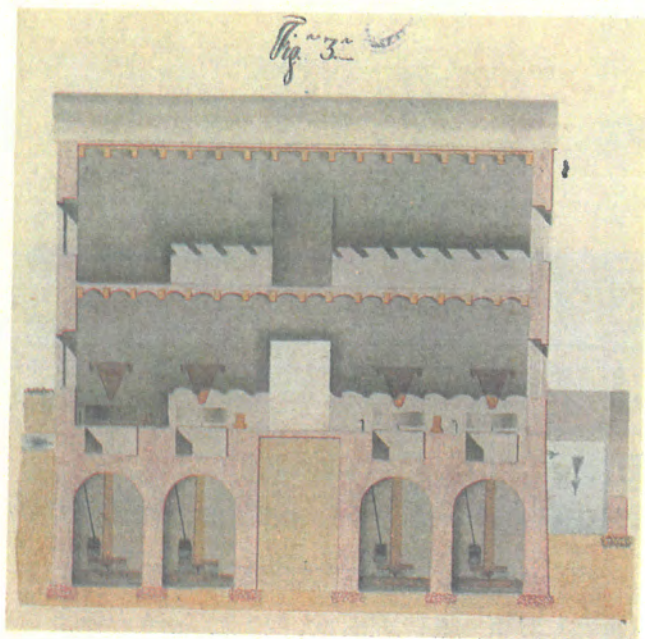
Transcorreguts set anys sense haver realitzat l'obra, sol·licita novament permís la Comunitat Carmelita, esta vegada al Bayle General, acompanyant en esta ocasió la seua demanda amb el pla de l'edifici i el terreny i un text autògraf de Joaquin Thomas i Sanz descrivint l'obra a realitzar. De la lectura del mateix es deduïx que ja existia un molí anterior en el mateix curs d'aigua.

Cal destacar, que el 20 de juliol de 1829 es comunica als propietaris confrontants el projecte, a fi que pogueren presentar objeccions al mateix en cas de sentir-se perjudicats. els propietaris resulten ser tres: Manuel Guillen, Veí de Paterna, el Duc de Medinaceli i, finalment, Senyora Mª Francisca de la Gándara, Comtessa viuda de Calderón així com els seus fills Félix M^a, Mª Guadalupe, Mª de la Concepció i M^a del Carme Carreró de la Gándara.

En 1830 continuen encara els tràmits, instant la Baylia General a què la Comunitat acredite la propietat del terreny, el que fa esta mostrant document d'adquisició datat en 1749, així com justificant de la visita de desamortització de 1789 que també havia sigut requerit.

L'expedient conclou amb el seu arxiu, passant, com s'ordena al final del mateix, a l'Escrivania de la Baylia.

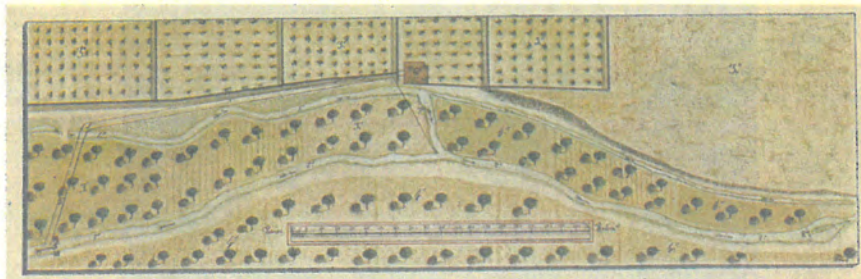

El plànol, d'unes dimensions de 52 x 65 cm. està dividit en dos parts: la superior consta de tres vinyetes i la inferior d'una només; les tres imatges de dalt corresponen, d'esquerra a dreta, la primera (18 x 18 cm.) a la planta de la màquina del molí, amb detall de poals, saetines, cárcavos i rodeznos, la segona imatge (21 x 18 cm.), en el plànol assenyalada com a figura tres, és una secció de les tres plantes de l'edifici, i la tercera imatge (19,5 x 18 cm.) correspon a la planta del primer pis, on estan les moles.

La part inferior del conjunt (41 x 13 cm.), està ocupada pel plànol topogràfic del terreny on es va edificar el molí i assenjala les modificacions hidràuliques a realitzar en els cursos de l'aigua, tals com la construcció d'una presa i una séquia.

Els mesuraments de la part superior del plànol, a efectes d'escala, estan establits en pams valencians i les de la mitat inferior en vares. A la dreta del plànol i a la seua mitat s'observa la firma de l'arquitecte Joaquín Thomas i Sanz.

El plànol, de cuidada execució, està realitzat en aquarel·la sobre paper i els textos explicatius cal·ligrafiats.

Agraïment

La Falla Josep Antoni, Puríssima i Major de L'Eliana agraix de tot cor a l'Ajuntament de L'Eliana la seua generosa col·laboració amb el préstec desinteressat del document original de la ressenya històrica i el facsímil del Plànol de L'Eliana que ha fet possible aquesta adaptació en València.

L'Eliana, gener de 2002